

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه شهید مطهری (ره) تنکابن

عنوان

بایستگی ها و الزامات زندگی حرفه ای طلبه با

تاکید بر سیره عملی اهل بیت (علیهم السلام)

استاد راهنما

خانم سیده حمیده مومنی

پژوهشگر

خانم الناز ترخان – خانم طیبه مینویی مقدم – خانم فاطمه سلیمان پور

مهر ۹۶

الحمد لله الذي جعل
العلم نوراً والجهل ظلاماً
والعلماء أئمة الدين
والعلماء أئمة الدين

تحمیدیه:

حمد و سپاس خدایی را که ما را انسان خلق کرد و این بزرگترین موهبت الهی را به ما ارزانی داشت توفیق عطا کرد که در این راه و در این جایگاه تعلیم و تربیت قرار بگیریم .

تقدیم به:

چهارده معصوم (علیهم السلام) که بزرگترین معلمین بشریت می باشند.

چکیده

طلبه به کسی گفته می‌شود که در حوزه علمیه به تحصیل علوم اسلامی مشغول هستند و لازمه حضور موثر در حوزه های علمیه مواظبت از خویش، شناخت خود و خودسازی که همان بایستگی ها و الزامات طلبه است و افرادی که این اصول را رعایت نکنند پس از چندین سال هم نمی توانند از فضای روحانی و معنوی حوزه استفاده کنند و در این صورت به بیراهه می روند. ارائه الگوی سبک زندگی بر اساس سیره اهل بیت (علیهم السلام) یک ضرورت فرهنگی برای جامعه است، زیرا می‌تواند با رویکردی علمی و مذهبی، جلوی تحمیل هرگونه سبک نادرست زندگی را بگیرد.

این پژوهش با عنوان بایستگی ها و الزامات زندگی حرفه ای طلبه با تاکید بر سیره عملی اهل بیت (علیهم السلام) به روش کتابخانه ای در پی پاسخگویی به سؤالاتی از قبیل الزامات طلبه چیست؟ بایستگی های طلبگی کدام است؟ چگونگی الگوپذیری سبک زندگی اهل بیت (علیهم السلام) در روابط حرفه ای طلبه ، می باشد.

در نتیجه طلبه با اگلو پذیری از این بزرگان در مسیر تبلیغ، باید بتواند با رعایت الزامات که همان علم و تقوا است مراتب کمال را به طور شایسته طی کند چرا که علم و تقوا دوابل برای طلبه محسوب می شوند و همراه الزامات توجه به بایستگی هایی از جمله : توکل ، دوری از عجب ، دوری از تجل گرایی، همواره امید وار بودن و صبر در برابر مشکلات و کنترل چشم و گوش و زبان می تواند هرچه بهتر وظایف و مسئولیت خود را در برابر این حرفه ادا کند.

کلید واژه: طلبه، الزامات، بایستگی ها، الگو، اهل بیت (علیهم السلام)، زندگی حرفه ای

آلودگی و عدم نظافت، پرخوری و پرخواهی و این گونه عادت ها نشان دهنده ضعف های باطنی و درونی است و با توسل، تمرین و تدریج باید آن را از خویش جدا نمود.^۱

بنابراین با توجه به اهمیت و ضرورت خودسازی برای طلبه برآنیم به نکات سلبی که لازم است یک طلبه رعایت نماید اشاره کنیم. هرچه راه با شکوه تر و مقصد عالی تر باشد، آفات و خطرات آن نیز بیشتر است.

هم چنان که صعود و رفعت در انتظار طلبه است، آفات بسیاری نیز برایش وجود دارد. شاید بتوان گفت که اگر تزکیه، تهذیب و رهایی از آلودگی ها نباشد، ضرر علم او بیشتر می شود.

^۱ - عزیز الله، حیدری، همان کتاب، ص ۵۲

نتیجه گیری

یکی از گرایش های فطری انسان نیاز به الگو و تاثیرپذیری از آن در امور مختلف زندگی فردی و اجتماعی است.

طلبه به عنوان مبلغ علوم دینی باید کسی را الگوی خود قرار دهد که وظایفش همانند او تبلیغ دین و شناساندن آن به دیگران باشد و آن کسی نیست جز پیامبر(صلی الله علیه و آله و سلم) و ائمه اطهار(علیهم السلام).

حوزه های علمیه بر نوار بلند تاریخ با تربیت عالمان ربانی، نخبگان فرهنگی و خطیبان و مبلغان روحانی، پیوند جوامع انسانی را با معارف حیات بخش آسمانی حفظ کرده، آوای ملکوتی انبیاء و پیام انسان ساز محمدی(صلی الله علیه و آله و سلم) را به گوش بشر رسانده اند.

نتیجه آنکه برای طلاب حوزه های علمیه چه الگوی عملی بالاتر از این شخصیت های نورانی می توان پیدا نمود. این بزرگواران با وجود محرومیت و سختی و مشکلات فراوان که از جانب حکومت های طاغوت زمانه بر آنان تحمیل می شد علاوه بر تهذیب نفس، مسیر علم آموزی و گسترش علوم اسلامی را ترک نکرده و شاگردانی تربیت نمودند که هر کدام خود وزنه ای بسیار قوی بر بدنه تشیع بودند.

طلبه با اگلو پذیری از این بزرگان در مسیر تبلیغ، باید بتواند با رعایت الزامات که همان علم و تقوا است مراتب کمال را به طور شایسته طی کند چرا که علم و تقوا دوابل برای طلبه محسوب می شوند و همراه الزامات توجه به بایستگی هایی از جمله : توکل ، دوری از عجب ، دوری از تجل گرایی، همواره امید وار بودن و صبر در برابر مشکلات و کنترل چشم و گوش و زبان می تواند هرچه بهتر وظایف و مسئولیت خود را در برابر این حرفه ادا کند.

فهرست منابع

قرآن کریم

نهج البلاغه

۱. الهامی نیا، علی اصغر، سیره اخلاقی، تربیتی امام، قم، زمزم هدایت، ۱۳۸۴
۲. ارفع، کاظم، منش طلبگی، قم، فیض کاشانی، ۱۳۷۴
۳. آموزگار، محمد حسن، اسلام و تزکیه نفس، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۸۱
۴. حیدری، عزیز الله، طلبگی این راه با شکوه، چاپ اول، قم، هاجر، ۱۳۸۳
۵. خادم الذاکرین، اکبر، اخلاق اسلامی در نهج البلاغه، چاپ سوم، ناشر، بی جا، مدرسه الامام علی بن ابیطالب، ۱۳۷۹
۶. خمینی، روح الله، صحیفه نور، ج ۱۰، سازمان مدارک فرهنگی اسلامی، ۱۳۶۹
۷. _____، جهاد اکبر، چاپ چهارم، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۷۴
- راغب اصفهانی، حسین بن محمد، مفردات الفاظ القرآن، چاپ اول، تحقیق و تصحیح صفوان عدنان داودی، بیروت، دار العلم - الدار الشامیه، ۱۴۱۲ق
۸. _____، المفردات فی غریب القرآن، قم، ذوی القربی، ۱۳۸۷
۹. رفیعی، جعفر، تزکیه روح، تهران، یاران قائم، ۱۳۷۶
۱۰. طباطبایی، سید محمد حسین، زن در اسلام، چاپ اول، قم، دفتر تنظیم و نشر آثار علامه طباطبایی، ۱۳۸۴
۱۱. طریحی، فخر الدین، مجمع البحرین، تحقیق و تصحیح سید احمد حسینی اشکوری، چاپ سوم، ج ۳، تهران، کتابفروشی مرتضوی، ۱۳۷۵ش

۱۲. عبدعلی بن جمعه حویزی نورالثقلین، ج ۵، قم، اسماعیلیان، ۱۴۱۵
۱۳. عمادزاده، حسین، زندگانی حضرت امام محمد باقر علیه السلام، اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه‌های قائمیه اصفهان، بی تا
۱۴. فرجی، مجتبی، زندگی در آئینه اعتدال، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۰
۱۵. کلینی رازی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۱ تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۵ ش
۱۶. مجتهدی، مرتضی، اسرار موفقیت، ج ۱، قم، حاذق، ۱۳۷۹
۱۷. مجلسی، محمد باقر، بحار الأنوار، موسوی همدانی، ج ۲۵، ج ۱، چاپ دوم، تهران، ناشر:
- کتابخانه مسجد حضرت ولی عصر (عج)، ۱۳۸۶
۱۸. محمد بن مکرم ابن منظور، لسان العرب، ج ۶، بیروت، دار احیاء التراث، ۱۴۰۸
۱۹. محمد ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ج ۱۴، مترجم، حمیدرضا شیخی، چاپ
- چهاردهم، قم، سازمان چاپ و نشر دار الحدیث، ۱۳۹۳
۲۰. مرتضی، مطهری، مجموعه آثار، ج ۲، تهران، صدرا، بی تا
۲۱. مکارم شیرازی، ناصر، یکصد موضوع اخلاقی در قرآن و حدیث، تهران، دار الکتب
- الاسلامیه، ۱۳۸۹
۲۲. مهدوی کنی، محمد رضا، نقطه های آغاز در اخلاق عملی، بی جا، دفتر نشر فرهنگ
- اسلامی، بی تا
۲۳. نراقی، احمد، معراج السعاده، چاپ هشتم، قم، انتشارات هجرت، ۱۳۸۱ ش
۲۴. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه، ماهنامه دفتر تبلیغات اسلامی حوزه، ش ۴، ۶۸ و ۶۹،
- قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۳
۲۵. <http://akhlagh.porsemani.ir>
۲۶. <http://mroghayeh.com>
۲۷. <http://www.hawzah.net>

<http://www.pajoohe.com> .۲۸

<http://www.wikiporsesh.ir> .۲۹

<https://article.tebyan.net> .۳۰

<https://www.vajehyab.com> .۳۱